

- посилити PR-компанію щодо висвітлення та роз'яснення становища іноземних громадян за кордоном, щодо діяльності туристичних фірм, специфіки законодавства інших країн та міждержавного законодавства.

І, насамкінець, основний захід, який вирішить проблему впливу населення з України – це зростання економіки, й відповідно покращання рівня життя, підвищення добробуту, соціальної захищеності громадян, впевненості у завтрашньому дні.

Література

1. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття"// Відомості Верховної Ради. – 2000, № 22. – С. 171-197 с.
2. Петрова Т. Міграції населення як фактор пропозиції робочої сили на ринках праці України// Україна: аспекти праці. – 1997, № 6. – С. 42-44.
3. Сорос, Джордж. Джордж Сорос про глобалізацію. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. – 173 с.
4. Трудова міграція населення Тернопільської області: кількісний та географічний аспекти. – Тернопіль: Лідер, 2002. – 52 с.
5. www.dialog.org.ua
6. www.ir.org.ua
7. www.kiev.rada.ua
8. www.ombudsman.kiev.ua
9. www.scnm.gov.ua
10. www.niss.gov.ua

УДК 336.22

Аспір. С.Г. Шевченко¹ – НЛТУ України, м. Львів

ПОПИТ НА ГРОШІ В СТРУКТУРАХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Досліджено і проаналізовано різні економічні теорії стосовно питання попиту на гроші. Висвітлено і зроблено порівняльну характеристику властивих кожній економічній течії поглядів на проблему грошового обігу.

Post-graduate S.G. Shevchenko – NUFWT of Ukraine, L'viv

Demand on a money in the structures of the economic systems

Economic theories are probed and analyzed in relation to the question of demand on a money. Comparative description of characteristic is reflected and done for each economic flows of looks to the problem of money circulation.

Питання попиту на гроші тривалий час лишалося на периферії досліджень українських учених порівняно з проблемами ринкових реформ та стабілізації економіки. Проте, подальший розвиток вимагає підпорядкування процесу формування попиту на гроші в Україні до стандартів, властивих сучасним ринковим економікам.

У переважній більшості економічних концепцій попит на гроші розглядається в контексті особливостей економічних систем, які:

- 1) вважаються апіорно стійкими і стан макроекономічної рівноваги яких досягається автоматично. Будь-яке порушення стану макроекономічної рівноваги є тимчасовим, а державне втручання – шкідливим і тільки погіршує економічну ситуацію (кількісна теорія, неокласична теорія, монетаризм та ліберальні концепції);

¹ Наук. керівник: доц. Я.В. Кульчицький, канд. екон. наук – НЛТУ України

- 2) є нестійкими і неспроможними самотійно відновити стан макроекономічної рівноваги і тому потрібне постійне втручання держави для відновлення макроекономічної рівноваги (кейнсіанство та неокейнсіанство);
- 3) є стійкими, а незначні відхилення макроекономічної рівноваги можуть бути усунені шляхом раціонального державного втручання в економіку (неокласичний синтез).

Представники класичного напрямку в економіці вважають, що порушення рівноваги макроекономічної системи є лише окремим моментом, а загальним випадком є стан загальної рівноваги.

Одним із перших сформулював основні положення теорії загальної економічної рівноваги і виділив роль попиту на гроші Ж.Б. Сей.

Згідно з поглядами Ж.Б. Сея, пропозиція завжди породжує попит і тому грошовий ринок завжди в стані рівноваги, а вартість грошей є величиною невизначеною. З позицій Ж.Б. Сея, гроші є лише технічним інструментом, який полегшує процес обігу товарів. Тому була поширена теза про нераціональність нагромадження грошей. Будь-який достатній дохід повинен бути негайно витрачений, оскільки гроші є лише тимчасовим посередником. Можливість інвестувати гроші у виробництво, з точки зору Ж.Б. Сея, є обмеженою, тому що для цього потрібно організувати виробництво[1].

Найбільш раціональним, з позицій неокласиків, було придбання цінних паперів – облігацій. Коливання норми відсотка на ринку кредиту було головним регулятором, що забезпечувало рівність попиту та пропозиції на гроші. Таким чином, пропозиція грошей породжує попит на них, ціни або норма відсотка будуть відповідно змінюватися в умовах зміни їх співвідношення. Еластичність цін є основною умовою відновлення рівноваги у неокласиків на ринку грошей.

І. Фішер розробив у рамках класичної теорії економічної рівноваги завершену монетарну концепцію. Кількісну теорію І. Фішера в окремих випадках називають ще теорією попиту на гроші, тому що кількість грошей M , які знаходяться в обігу, поставлені в пряму залежність від номінального доходу, у формуванні якого вони беруть участь [1]:

$$MV = \sum QP, \quad (1)$$

де: M – гроші, що знаходяться в обігу в період часу; V – швидкість обігу грошей; Q – обсяг реального випуску; P – ціна одиниці товару.

Попит на гроші MD є функцією номінального доходу

$$\begin{aligned} Y_H &= \sum QP; \\ MD &= F[Y_H]. \end{aligned} \quad (2)$$

Л. Вальрас, використовуючи просту кількісну теорію І. Фішера та тождество Ж.Б. Сея, розробив модель стану загальної макроекономічної рівноваги, яка досягається через зміну попиту на гроші та рівня цін.

У моделі Л. Вальраса гроші є нейтральними у тому сенсі, що, "якщо після зміни номінальної грошової маси, встановлюється нова рівновага, де всі перемінні мають такі ж значення, як і до зміни грошової маси. Якщо модель не відповідає цим вимогам, то гроші не є нейтральними" [1].

Пропорційна зміна реальних грошових залишків, процентних ставок та рівня цін є визначальною характеристикою нейтральності грошей.

Механізм досягнення сталої рівноваги в моделі Л. Вальраса побудований на використанні цін, зміна яких дає змогу зрівноважувати надлишковий попит і надлишкову пропозицію. Надлишковий попит на гроші в моделі Л. Вальраса залежить від надлишкової пропозиції на інших ринках. У результаті раціональних дій учасників ринку в кінцевому підсумку досягається таке поєднання цін на товари і послуги, що модель Л. Вальраса сягає стану рівноваги.

Пропозиція грошей MS є величиною екзогенною, що формується за рамками економічної системи і яка є наперед визначеною величиною. Умови рівноваги грошового ринку, коли $MS = MD$ можуть бути досягнуті через взаємодію інших ринків макроекономічної системи: товарів, ресурсів, праці. Згідно з класичною виробничою функцією в процесі формування реального доходу утворюється зв'язок між задіяними ресурсами.

Представники кембриджської школи А. Маршалл, А. Пігу, Д. Робертсон основну увагу в своїх роботах зосередили на касових залишках, тобто тієї частини доходу, яку учасники виробничої діяльності бажають тримати у грошовій формі. Прихильники кембриджської школи в центр уваги свого аналізу поставили питання щодо чинників, які визначають попит на касові залишки. А. Маршалл один із перших виділив попит на гроші як резерв на випадок непередбачених обставин [3].

Іншим важливим мотивом формування попиту на гроші вважалась необхідність утворення фонду засобів обігу, тобто розглядався приріст грошей у функції обігу. А. Маршалл застосував при монетарному аналізі зіставлення вигод, які отримувались при володінні грішми і альтернативними втраченими прибутками, які могли бути отримані при вкладенні грошей у виробництво.

Д. Патінкін у книзі "Гроші, процент та ціни"[2] спробував усунути протиріччя тотожності Ж.Б. Сея, що допускало, що всі гроші, отримані від продажу одних товарів, будуть використані на купівлю інших, що робить нерациональним процес нагромадження. Д. Патінкін відмовився від постулату Ж.Б. Сея і допустив, що гроші впливають на стан інших ринків через ефект реальних касових залишків. У результаті зміни цін реальна вартість грошових залишків міняється, що, відповідно, змінює купівельну спроможність грошей та попит на них.

Збільшення або зменшення попиту відповідно впливає на ціни, що буде приводити економічну систему у стан рівноваги.

Таким чином, на відміну від І. Фішера, який задавав грошам лише властивість виконувати функцію обігу, представники кембриджської школи розглядали гроші ще як засіб заощадження. Коефіцієнт k відображав частину доходу, який бажають тримати у вигляді грошей, у формулі Пігу:

$$MD = k \cdot R \cdot Q, \quad (3)$$

де: Q – загальний обсяг виробництва за одиницю часу; R – ціна виробленої продукції; $Q \cdot R$ – грошові доходи, які дорівнюють кінцевому продукту.

Представники кембриджської школи визначили принципи розподілу доходу між грішми та іншими альтернативними активами на засадах теорії

споживчого вибору, коли зіставлялися витрати та вигоди від різного використання грошей. Коефіцієнт k визначає попит на гроші у випадку, коли k та R є величинами постійними, то попит на гроші буде в оберненій залежності від кількості грошей та їх купівельної спроможності. Попит на гроші або реальні залишки залежать від їх купівельної спроможності. Взаємозв'язок попиту на реальні касові залишки з рівнем цін визначається

$$M_p = M_H/P, \quad (4)$$

де: M_p – реальні грошові залишки; M_H – номінальні грошові залишки; P – рівень цін.

Реальні грошові залишки враховують купівельну спроможність грошей, яка забезпечує їх власників необхідним обсягом ресурсів та послуг.

Номінальні грошові залишки змінюються відповідно до зміни цін, яка визначає кількість товарів, що можна на них придбати. Для збереження купівельної спроможності номінальні грошові залишки повинні зростати пропорційно до збільшення цін.

Г. Харберлен вперше сформулював ефект реальних залишків або ефект Пігу в умовах депресії. Учасники економічної діяльності переоцінюють грошовий компонент нагромадженого багатства при зміні цін [4].

В умовах депресії, коли відбувається зниження цін, попит на грошовий компонент багатства падає, оскільки зростає їх купівельна спроможність. У такому випадку попит на грошову складову багатства почне скорочуватись. В умовах депресії також знижується норма відсотка внаслідок зменшення попиту на гроші, що приведе до переоцінки портфелів активів.

У теорії Дж. Кейнса стан рівноваги макроекономічної системи є лише окремим випадком і тому потрібне державне втручання з його відновлення. На ринку товарів завжди існує дефіцит ефективного попиту, який дестабілізує ринки праці грошей та облігацій. У Дж. Кейнса вирішальна роль у досягненні рівноваги економічних систем можлива через заходи державного регулювання.

Дж. Кейнс розглядав попит на гроші у складі агрегату ринку грошей. Взаємодія ринку грошей відбувається з ринком облігацій, ринком товарів та ринком робочої сили. Попит на гроші взаємодіє з іншими ринками, тому монетарна політика у кейнсіанській теорії є важелем впливу на виробництво доходу. В умовах нерівноваги економічної системи, пов'язаної з надлишковим виробництвом або з надлишковою пропозицією, потрібно збільшити сукупні витрати. В умовах збільшення сукупних витрат домашніх господарств та фірм попит на гроші та грошові залишки зростає. У кейнсіанській концепції платоспроможний попит є вирішальним чинником впливу для повернення економічної системи у стан рівноваги.

Гранична схильність до споживання та гранична ефективність капіталу має тенденцію до зниження і, як наслідок, зменшується можливість реалізувати створені споживчі та інвестиційні товари. Тому населення починає надавати перевагу готівковим грошам, як формі, збереження своєї частки доходу. Перевага ліквідності або зростання попиту на гроші у концепції Дж. Кейнса посідає одне з визначальних місць. Вигоди від володіння грішми населення починають перевищувати вигоди від їх виробничого інвестування.

Попит на гроші розглядається як складова взаємодії ринків робочої сили, товарів та облігацій. Альтернативна можливість отримувати дохід постійно стимулює зміну напрямку вкладення коштів.

У кейнсіанській теорії попиту на гроші визначальне місце займає процент, який за своєю економічною суттю є грошовим явищем. Дж. Кейнс вважав, що процент є грошовим явищем, що підкреслив у назві своєї знаменитої книги "Загальна теорія грошей, процента та зайнятості".

За своєю суттю в моделі Дж. Кейнса функція ліквідності є функцією попиту на гроші. У міру зменшення процентної ставки попит на гроші зростає і навпаки (рис.).

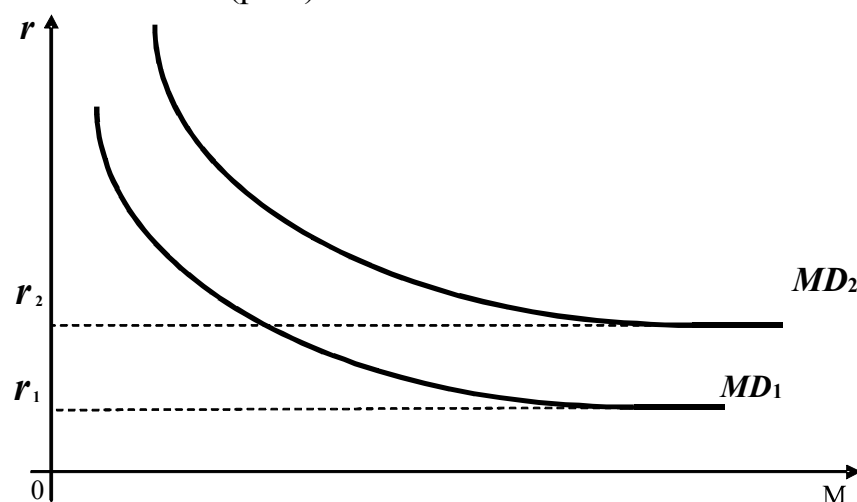

*Рис.
Функція
попиту на гроші
у кейнсіанській моделі*

Монетариська концепція або сучасна кількісна теорія передбачає продовження і розвиток поглядів, започаткованих А. Смітом і розвинених І. Фішером. Класик сучасного монетаризму М. Фрідмен найбільш повно узагальнив погляди на самодостатню силу ринкового механізму. Грошова система в монетариській концепції повинна забезпечувати грошову пропозицію, виходячи із грошового правила, коли найбільш сприятливим для економіки вважалось щорічне зростання грошової маси на 3-5 %. Попит на гроші в монетариській теорії є стабільним, тому і стабільні темпи зростання грошової маси, що є основним методом впливу на національну економіку.

Монетарна політика є ефективною лише в тих випадках, коли поточні макроекономічні показники відхиляються від очікуваних. В усіх інших випадках дії уряду є неефективними, крім тих ситуацій, коли вдається провести непередбачену монетарну політику. М. Фрідмен вирішальне значення для досягнення стабільності економіки надавав відповідності стабільного попиту на гроші та їх пропозицію. Відповідність стабільного попиту на гроші зростанню виробництва і формуванню відповідної пропозиції грошей є визначальною умовою економічної стабільності. У випадку, якщо попит буде перевищувати пропозицію, виникне прагнення позбутися надлишкових грошових залишків. Якщо ціни і дохід будуть вільно мінятися, то спроба потратити більше, збільшить обсяг витрат, виражених у номінальних одиницях, і надбавки в цінах [5].

Таким чином, визначальним параметром, навколо якого побудований весь ринковий механізм у концепції монетаризму, є попит на гроші. Залежність попиту на гроші від стану реальної економіки та рівня доходу доводиться не

теоретичними концепціями, а емпіричними даними. Параметри відомого "грошового правила" у 3-5 % отримані М. Фрідменом на основі аналізу значного статистичного матеріалу про економічний розвиток США у період 1867-1960 рр. Встановивши темпи зростання обсягу доходу, який, на думку М. Фрідмена, є оптимальним, щоб не допустити "перегріву" економіки і початку інфляції, він визначив і відповідні щорічні темпи зростання попиту на гроші.

Відсутність глибоких економічних теорій у монетаризмі базується на постулаті про принципову неможливість пізнання суті економічних явищ і про те, що економіка є "чорна скриня". Тому будь-яке втручання в економіку, в тому числі зміна грошової пропозиції та попиту спроможні тільки погіршити стан національної економіки.

Монетаристи надавали перевагу грошово-кредитній політиці центрального банку і вважали, що заходи фінансової політики не дають очікуваного результату. З позицій Л. Харріса монетаризм є сучасним розвитком кількісної теорії, яка відрізняється специфічною поведінкою взаємодії попиту та пропозиції грошей [6]. Особливості монетаризму як розвиненої кількісної теорії полягають в тому, що:

- а) монетаризм є лише теорією попиту на гроші, яка обминає питання виробництва грошового доходу та встановлення рівня цін;
- б) для економічних агентів і для власників гроші є одним із видів активів, формою володіння багатством;
- в) аналіз попиту на гроші з боку економічних активів є аналогічним аналізу попиту на споживчі послуги [7].

З позицій монетаристів, нестабільність ринкової економіки породжується в грошовій сфері. М. Фрідмен розвинув портфельний підхід попиту на гроші, який багато в чому базувався на кейнсіанських положеннях переваги ліквідності. М. Фрідмен намагався всіляко підкреслювати свій зв'язок з кількісною теорією. Попит на гроші в монетаризмі займає визначальне місце. Визначаючи суть кількісної теорії, М. Фрідмен підкреслював, що "кількісна теорія, це теорія попиту на гроші, ...це не теорія виробництва, або грошового доходу, або рівня цін"[8]. Відношення до кількісної теорії є визначенням суті монетаризму, послідовником якого оголосив себе М. Фрідмен.

М. Фрідмен при аналізі попиту на гроші, обмежуючим чинником вважав бюджет. Дж. Кейнс розглядав облігації єдиною альтернативою готівковим грошам і процентна ставка визначала перевагу ліквідності. М. Фрідмен значно розширив у своєму аналізі альтернативні готівковим грошам напрямки розміщення багатства.

Рівняння грошового попиту М. Фрідмена розв'язується зі застосуванням обмеженого числа перемінних, які можливо емпірично дослідити в часовій ретроспективі. У роботі "Монетарна історія США у 1867-1960" М. Фрідмен та А. Шварц дослідили вплив грошей на економіку і встановили, що дисконтна ставка виявилась нееластичною щодо інвестицій і тому грошово-кредитна політика є малоефективною. Зростання цін є очікуваною величиною і приводить до очікуваного зменшення купівельної спроможності грошових залишків.

У монетаристській концепції зрушення в грошовій масі, насамперед, впливає через зміну структури портфеля. Зміна відсотка вважається тимчасовою і неістотною, а ефект від зміни грошової маси проявляється у зміні цін. Виробництво практично не реагує на грошові чинники, оскільки вирішальну роль відіграють наявні ресурси.

У процесі зберігання грошей їх власник несе втрати, які обумовлені неотриманням можливого доходу з процентів. Гроші, інвестовані в облігації, приносять номінальний дохід, визначений номінальною ставкою процента. Проте, інфляція постійно коригує реальний розмір відсотка і визначає реальний дохід і реальні втрати від зберігання грошей. Н. Менкью пропонує враховувати реальну вартість грошей відповідно до темпів інфляції.

У такому випадку очікуваний реальний дохід становить $-P^e$, а витрати від зберігання грошей на руках складатимуть $P - (-P^e)$, що, згідно з рівняннями Філера, є номінальною ставкою процента. Попит на гроші залежить від реальних запасів грошових коштів M/P та попиту на гроші $L(r, V)$.

Використовуючи рівняння Фішера, можливо виразити номінальну ставку процента, як суму реальної ставки та розміру інфляції [9].

$$M/P = L(P + P^e, V). \quad (5)$$

З розширеного рівняння попиту на гроші можливо визначити додаткові чинники формування попиту на гроші. Зростання грошової пропозиції та, відповідно, номінальної ставки відсотка скорочує попит на гроші. Таким чином, впливають не тільки зміна реальних макроекономічних чинників, а й інфляційні очікування учасників економічної діяльності.

Теорія раціональних очікувань, розроблена Лукасом, Саржетом та Уоллесом, є модифікованим варіантом монетаризму. Раціональні очікування формуються учасниками економічної діяльності, виходячи з значень економічних показників минулого часу і їх екстраполяції на майбутній період.

Іншим важливим постулатом теорії раціональних очікувань є те, що всі ціни володіють однозначною еластичністю і практично миттєво реагують на стан нерівноваги окремих ринків. Усі ринки, в тому числі і ринок грошей, відразу позбавляються розбалансованості попиту і пропозиції шляхом зміни цін. У такому випадку будь-яка форма державного втручання руйнує ринкові механізми пристосування до нових економічних умов.

Грошова система не повинна бути інструментом навіть мінімального державного регулювання економіки. З позицій теорії раціональних очікувань зміна грошової маси впливає на рівень цін, не відхиляючи економіку від її природного стану. Попит завжди рівний пропозиції, тому що ринковий механізм завжди регулює будь-які розходження.

Серед теоретичних концепцій стосовно попиту на гроші, найбільш поширеною є модель Вільяма Ноумена та Джеймса Тобіна, яка більш відома під назвою "модель Боумена-Тобіна". У цій моделі попит на гроші розглядається з позицій оптимізації грошових запасів, в яких індивіди бажають тримати частку свого багатства для задоволення своїх потреб у майбутньому часі. Постійно існують протилежно направлені прагнення, щодо співвідношення частин активів у грошовій та інших формах. У випадку недостатньої кількості

грошей для поточних потреб потрібно нести додаткові витрати, пов'язані з конвертацією інших видів у гроші. У протилежному випадку, коли наявність грошей перевищує потребу в них, також виникають додаткові втрати, у зв'язку з більшою доходністю облігацій та інших активів.

У сучасних ринкових економіках попит на гроші не використовується, як цільовий орієнтир проведення грошово-кредитного регулювання економіки. Для реалізації заходів монетарного впливу центральні банки використовують таргетування загального розміру грошової маси та окремих грошових агрегатів. Проте, у сферу впливу центральних банків також входять процентні ставки, а у перехідних економіках – обмінні валютні курси. Ендогенна природа попиту на гроші не дає можливості центральним банкам безперервно впливати на параметри попиту на гроші. Проте регулювальні заходи центральних банків, пов'язані зі зміною пропозиції грошей та процентною політикою, впливають на процеси формування попиту на гроші. Попит на гроші в ринковій економіці залежить від напрямків грошово-кредитної політики в грошовій системі.

Взаємодія попиту на гроші та їх пропозиції обумовлює їх відповідну модель. В умовах підтримання постійної пропозиції грошей формувалася підвищений попит на гроші. Коли в грошовій системі проводиться грошово-кредитна політика для підтримання стабільної норми відсотка, то спостерігається підвищений попит на гроші. Для недопущення зростання процентних ставок застосовуються операції на відкритому ринку.

Методи впливу на грошовий попит займають значне місце в монетарній політиці розвинених ринкових економік. Неокласичні тенденції та тенденції неокласичного синтезу в економічній теорії стали переважаючими у сучасних ринкових економіках.

Американські економісти звертають увагу, що сучасна теорія попиту на гроші розмежовується з поглядами кейнсіанців та монетаристів [10]:

1. Сучасна теорія попиту на гроші розглядає більш широкий діапазон активів, ніж безпроцентне зберігання грошей та довгострокові облігації.
2. Сучасна теорія відкидає поділ попиту на гроші на підставі мотиву застороги, трансакційний та спекулятивний мотиви. Процентна ставка все ж впливає на грошовий попит, обумовлений спекулятивним мотивом, проте лише внаслідок того, що норма процента є альтернативною вартістю зберігання грошей.
3. Сучасна теорія розглядає багатство як один із визначальних чинників попиту на гроші, коли збільшення багатства підвищує кожен складову багатства, в тому числі і на гроші.
4. Сучасна теорія охоплює й інші умови, які впливають на прагнення володіти більш ліквідним портфелем (наприклад, згідно теорії раціональних очікувань, прогнози впливають на грошовий попит).
5. Сучасна теорія враховує наявність інфляції та розмежовує реальний та номінальний попит на гроші.

Визнаючи за ринковою економікою самодостатньої сили, яка спроможна ефективно регулювати її діяльність, представники неокласичного синтезу пояснювали кризові явища лише неправильним втручанням держави.

Збільшення державних витрат, передусім соціальних, сприяє державним дефіцитам, інфляції, гальмуванню зростання доходу і спаду виробництва.

У поглядах неокласиків та прихильників ліберальних концепцій є визначальні спільні риси:

- а) максимальне обмеження впливу держави на економічні процеси, що може бути забезпечене лише шляхом приватизації;
- б) створення можливостей для реалізації прояву ринкових сил шляхом ліквідації дефіциту державного бюджету, зменшення податків на підприємців і скорочення соціальних витрат;
- в) забезпечення стабільності національної грошової одиниці та її купівельної спроможності.

Література

1. **Всемирная история** экономической мысли. – М.: Мысль, 1988, т. 2. – С. 95-98.
2. **Patinkin D.** Money, Interest and prices, Second Edition. – New York, 1965. – 240 p.
3. **Маршалл А.** Принципы политической экономии, т. 1. – М.: Статистика, 1984. – 405 с.
4. **Хаберлен Г.** Процветание и депрессия. – М.: Финансы, 1960. – 395 с.
5. **Fridman M.** Theoretical Framework for Monetary Analyz. – N.V. – 1971. – P. 3.
6. **Харрис Л.** Денежная теория/ Пер с англ. – М.: Прогресс, 1990. – 541 с.
7. **Stadies in Quantitative** Theory of Money. Ed. By Fridman M. University of Chicago Press, 1956. – P. 4.
8. **Ftidmen M.** Optimum Quantity and Money and other Essays. L., 1969. – P. 89.
9. **Мэнкью Н. Грегори.** Макроэкономика. – М.: Статистика, 1994. – 260 с.
10. **Долан Э. Дж, Кэмпбелл К.Д., Кэмпбелл Р. Дж.** Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – М.-Л.: Нева, 1991. – 255 с.

УДК 336.2

*Ст. викл. В.М. Крочук – Прикарпатський інститут
ім. Грушевського, МАУП*

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КОНТРОЛЮ ВАЛОВИХ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ У ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто та проаналізовано особливості формування контролю доходів та витрат транспортного підприємства. Запропоновано класифікацію методичних прийомів проведення аналізу фінансової звітності та застосування експрес-аналізу податкової звітності.

Senior teacher V.M. Krochuk – Inter-regional academy of personnel management

Principles of forming of control of gross receipts and charges are in financial-economical activity of transport enterprises

The features of leadthrough of audit of profits and charges of a transport enterprise are considered and analysed. Classification of methodical receptions of leadthrough of analysis of the financial reporting and application of expert-analysis of the tax accounting is offered.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиріччя світові фінансові ринки значно інтегрувались. У багатьох країнах, водночас і в Україні, скоротився обсяг втручання держави в економіку. Здебільшого поширився спектр фінансових можливостей транспортних підприємств на фондових ринках, ринках позичкового капіталу, міжнародних ринках товарів та послуг. Поряд з підприємствами малого та середнього бізнесу функціонують більш